

Sygn. akt III C 892/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie III Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Kamykowska

Protokolant: Martyna Kowalik

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2017 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa K. M.

przeciwko Stowarzyszeniu (...)

o ustalenie

I. Ustala, że K. M. jest członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia (...);

II. zasądza od pozwanego Stowarzyszenia (...) na rzecz powoda K. M. kwotę 960 zł (dziewięćset sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt III C 892/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 31 maja 2016 r. (data prezentaty) skierowanym przeciwko Stowarzyszeniu (...), powód K. M. wniósł o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c., że powód jest członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia (...) z jednoczesnym ustaleniem bezskuteczności uchwały nr (...) Nadzwyczajnego Walnego Zebrania (...) Stowarzyszenia (...) z dnia 17 października 2015 r. w sprawie utrzymania w mocy uchwały Zarządu Stowarzyszenia (...) o wykluczeniu K. M. ze Stowarzyszenia (...) oraz uchwały Zarządu Stowarzyszenia (...) o wykluczeniu K. M. ze Stowarzyszenia (...) oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych – pozew k. 2-8.

W odpowiedzi na pozew z dnia 26 lipca 2016 r. (data prezentaty) pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych – odpowiedz k. 43-47.

Na rozprawie w dniu 23 listopada 2017 r. strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie – k. 201.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje.

Powód K. M. był członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia (...), w ramach którego członkowie świadczą usługi przewozu osób i bagażu, korzystając z systemu zleceń Stowarzyszenia.

Zgodnie z § 4 ust. 2 b Statutu Stowarzyszenia członkowie zwyczajni są zobowiązani do przestrzegania Statutu, Regulaminu członkowskiego, uchwał władz Stowarzyszenia i innych obowiązujących regulaminów porządkowych – statut k. 50-55.

Zgodnie z § 1 ust. 14 Regulaminu obsługi lotniska i zleceń telefonicznych, przyjętego przez Stowarzyszenie (...), w przypadku, gdy kierowca pełniący dyżur nagminnie nie odbiera telefonów, przekazuje zlecenia nie przestrzegając kolejki zapisu, zawyża koszty kursu – podlega karze zawieszenia w pracy na lotnisku na okres 24 godzin. Jeśli sytuacja się powtarza zawieszenie obowiązuje 48 godzin, następnie 7 dni, a następnie zostaje wydany ze Stowarzyszenia (...). Natomiast § 2 ust. 9 ww. Regulaminu wskazuje, że kierowcy zaczynający kurs spod terminala lotniska M. na teren W. mają bezwzględny obowiązek wbijania ceny ryczałtowej na kasie fiskalnej uwzględniając kwoty umowne z lotniskiem, kierowcy którzy będą zawyżali ryczałty ustalone przez lotnisko lub będą jeździli na taksometr będą karani jak w § 2 pkt. 7 Regulaminu, tj. 24 godzinnym zakazem pracy na lotnisku i obsłudze zleceń telefonicznych, jeżeli sytuacja się powtórzy, kierowcy zostanie zabrana przepustka na 48 godzin. Przy ponownym incydencie kierowca zostanie zawieszony na 7 dni. Ponowne zdarzenie skutkuje wydaleniem z szeregów stowarzyszenia – regulamin k. 56-58.

W dniu 9 października 2015 r. powód wykonał przewóz osób z M. do W. zawyżając opłatę za wykonany kurs – bezsporne, prośba k. 65.

Uchwałą Zarządu Stowarzyszenia (...) z dnia 13 października 2015 r. powód został wykluczony ze Stowarzyszenia (...). Podstawą wykluczenia było wykonanie w dniu 9 października 2015 r. kursu niezgodnego z obowiązującymi ryczałtami z lotniska W.-M. do W. do hotelu (...) – protokół nr (...) k. 60-62.

Powód wystosował do Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia (...) prośbę o ukaranie go wysoką karą, która jednakże pozwoli mu na pozostanie w szeregach Stowarzyszenia, a równocześnie pozwoli na naprawienie szkód wynikających z jego zachowania. Powód zobowiązał się do zwrotu kosztów przejazdu osobie pokrzywdzonej w całości. Ponadto poddał się dobrowolnie zawieszeniu na jeden miesiąc w wykonywaniu kursów, jak również w członkostwie w Stowarzyszeniu (...) – prośba k. 65.

Uchwała Zarządu Stowarzyszenia (...) o wykluczeniu K. M. ze Stowarzyszenia (...) została utrzymana w mocy przez Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków pozwanego Stowarzyszenia w dniu 17 października 2015 r. z powodu naruszenia przez niego postanowień Statutu i Regulaminu Stowarzyszenia (...), naruszenia postanowień Umowy Stowarzyszenia (...) z L.-M. oraz działania przez niego na szkodę Stowarzyszenia (...) – uchwała k. 66.

Powyższy stan faktyczny ustalony został na podstawie ww. dokumentów, częściowo na podstawie zeznań powołanych świadków: K. C. (k. 167; e-protokół z dnia 19 września 2017 r. 00:05:31-00:21:56), G. G. (k. 167-168; e-protokół z dnia 19 września 2017 r. 00:21:56-00:40:10) oraz P. K. (k. 168-169; e-protokół z dnia 19 września 2017 r. 00:40:10-00:54:43), zeznaniach powoda K. M. (k. 198-199; e-protokół z dnia 23 listopada 2017 r. 00:04:25-00:22:38) oraz pozwanych Ł. S. (k. 199-200; e-protokół z dnia 23 listopada 2017 r. 00:22:38-00:55:41), Z. K. (k. 200-201; e-protokół z dnia 23 listopada 2017 r. 00:55:41-01:21:45) i K. P. (k. 201; e-protokół z dnia 23 listopada 2017 r. 01:21:45-01:36:27) w takim zakresie w jakim korespondują one z ustaleniami faktycznymi poczynionymi przez Sąd.

Żadna ze stron nie kwestionowała mocy dowodowej ww. dokumentów. Również Sąd nie powziął w tej mierze wątpliwości. Sąd co do zasady obdarzył przymiotem wiarygodności zeznania świadków w części, z uwagi na to, że zeznawali na okoliczność licznych zachowań powoda, które były sprzeczne z postanowieniami statutu Stowarzyszenia. Wskazać bowiem należy, że podnoszone przez nich informacje w żadnej mierze nie zostały udowodnione. Świadkowie dysponowali tą wiedzą ze słyszenia, jak wskazali nie zostało powodowi udowodnione żadne zachowanie godzące w obowiązki członka Stowarzyszenia. Podobnie Sąd ocenił zeznania pozwanych. Co do zasady są one w dużej mierze zgodne z ustalonym stanem faktycznym. Sąd miał jednakowoż na uwadze, że pozwani – zainteresowani wynikiem postępowania – starali się wykazać wiele negatywnych postępowań powoda mających uzasadnić wykluczenie go ze Stowarzyszenia, co nie zostało potwierdzone żadnym innym dowodem. Zarzuty pozwanych w stosunku do powoda stanowiły jedynie domniemanie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach, stowarzyszenie jest podmiotem działającym samodzielnie i samorządnie, skupiającym osoby, które przystąpiły do niego dobrowolnie. Z treści art. 10 powyższej ustawy wynika, że podstawowym aktem prawnym oprócz przedmiotowej ustawy, określającym zasady funkcjonowania stowarzyszenia, jest jego statut. Statut jest jedynym aktem prawnym wskazującym podstawy wykluczenia członka stowarzyszenia i sposób ochrony jego praw – art. 10 ust. 1 pkt. 4 Prawa o stowarzyszeniach. Ustawa Prawo o stowarzyszeniach, nie przewiduje uprawnień członka stowarzyszenia do zaskarżenia uchwały walnego zebrania członków, nie zawiera też delegacji do stosowania odpowiednio przepisów innych ustaw. Jednakże zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 2005 r. (III CZP 75/04, OSNC 2005/11/188) dopuszczalna jest droga sądowa dla rozpoznania roszczenia członka stowarzyszenia o ochronę jego członkostwa przed niezgodnym z prawem lub statutem wykreśleniem ze stowarzyszenia. Członkostwo w stowarzyszeniu jest dobrowolne i wymaga oświadczeń obydwu stron. Oświadczenia te są w doktrynie zrównane z oświadczeniami woli w rozumieniu prawa cywilnego. Także statut, niezbędny do utworzenia stowarzyszenia i określający jego właściwości, ma charakter umowny. Skoro więc statut nie jest ustawą, a jako jedyny „akt prawny” określa zasady funkcjonowania Stowarzyszenia należy go traktować jako czynność prawną – umowę, zaś stosunek członkostwa jako stosunek cywilnoprawny, do którego zastosowanie mają przepisy kodeksu cywilnego (wyrok z dnia 15 marca 2013 r. Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, I ACa 841/12). Z tego względu bezpodstawne wykluczenie członka ze stowarzyszenia może pociągnąć negatywne skutki dla stowarzyszenia. Bezpodstawność wykluczenia członka ze stowarzyszenia będzie zachodziła wówczas, gdy jest ono niezgodne z prawem, statutem lub zasadami współżycia społecznego. Rozpatrując pozycję prawną wykluczonego członka na gruncie Kodeksu cywilnego, należy uznać, że wykluczonemu członkowi służy powództwo o ustalenie nieważności uchwał. Materialno-prawną podstawę takiego powództwa stanowi art. 58 k.c., który mówi o skutkach sprzeczności czynności prawnej z prawem lub zasadami współżycia społecznego. Za dopuszczalne należy także uznać powództwo o ustalenie istnienia stosunku prawnego członkostwa na podstawie przepisu art. 189 k.p.c. W przedmiotowej sprawie, w sytuacji, gdy powód podnosi zarzut pozbawienia członkostwa w sposób niezgodny z postanowieniami statutu w zakresie przewidzianych w nim wymogów formalnych, jak i przez uchybienie w zakresie określonych w nim przyczyn wykluczenia z członkostwa, może na zasadzie art. 189 k.p.c. żądać ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa.

Po stronie powoda zachodzi interes prawny w żądaniu na podstawie art. 189 k.p.c. ustalenia istnienia stosunku członkostwa w pozwanym stowarzyszeniu. Został on pozbawiony członkostwa w stowarzyszeniu, a powództwo jest jedynym sposobem dochodzenia jego praw.

Biorąc pod uwagę zebrany w sprawie materiał dowodowy uznać należy, że zarówno uchwała Zarządu Stowarzyszenia (...) z dnia 13 października 2015 r., jak i uchwała nr (...) Nadzwyczajnego Walnego Zebrania (...) Stowarzyszenia (...) z dnia 17 października 2015 r. podjęte zostały w sprzeczności z postanowieniami Regulaminu obsługi lotniska i zleceń telefonicznych przyjętego przez Stowarzyszenie (...) oraz sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, polegającej na naruszeniu zasady lojalności i zaufania członka Stowarzyszenia, że w stosunku do niego Stowarzyszenie będzie działać na podstawie obowiązujących w Stowarzyszeniu norm prawnych.

W przedmiotowej sprawie powód został wykluczony z (...) Stowarzyszenia (...) z uwagi na to, że w dniu 9 października 2015 r. wykonał kurs niezgodny z obowiązującymi ryczałtami z lotniska W.-M. do hotelu (...) w W., czym naruszył § 2 pkt 9 Regulaminu obsługi lotniska i zleceń telefonicznych – protokół nr (...) k. 60-62. Podnieść należy, że zgodnie z § 4 ust. 2 b Statutu Stowarzyszenia członkowie zwyczajni są zobowiązani do przestrzegania Statutu, Regulaminu członkowskiego, uchwał władz Stowarzyszenia i innych obowiązujących regulaminów porządkowych – statut k. 50-55. Tym samym powoda obowiązywał przyjęty przez Stowarzyszenie (...) Regulamin obsługi lotniska i zleceń telefonicznych, którego zobowiązany był przestrzegać. Powód poprzez wykonanie kursu niezgodnego z obowiązującymi ryczałtami z lotniska W. M. do hotelu (...) w W., w istocie naruszył § 2 ust. 9 ww. Regulaminu. Co do powyższego nie ma między stronami sporu, przedstawione wyżej okoliczności są bezsporne. Natomiast § 2 pkt 9 ww. Regulaminu w sposób wyraźny wskazuje, że za powyższe naruszenie w stosunku do członka Stowarzyszenia stosuje się kary wyszczególnione w § 2 pkt 7 Regulaminu, tj. 24 godzinny zakaz pracy na lotnisku i obsłudze zleceń telefonicznych, jeżeli sytuacja się powtórzy, kierowcy zostanie zabrana przepustka na 48 godzin. Przy ponownym incydencie kierowca

zostanie zawieszony na 7 dni. Natomiast dopiero jeżeli członek Stowarzyszenia po raz czwarty dopuści się ww. zachowania skutkuje ono wydaleniem z szeregów stowarzyszenia – regulamin k. 56-58. Należy zatem podkreślić, że Regulamin przewiduje zgodnie z prawem zasadę stopniowania kar w stosunku do członka stowarzyszenia nie przestrzegającego § 2 ust. 9 Regulaminu obsługi lotniska i zleceń telefonicznych. W przypadku naruszenia powyższego zapisu po raz pierwszy, co miało miejsce w przedmiotowej sprawie, stosuje się w stosunku do członka stowarzyszenia 24 godzinny zakaz pracy na lotnisku i obsłudze zleceń telefonicznych. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, jak również zgodnego stanowiska stron, wynika, że powód dopuścił się zachowania sprzecznego z § 2 ust. 9 Regulaminu. Jednakże powyższe zachowanie powoda, było pierwszym udowodnionym powodowi zachowaniem naruszającym powyższy przepis. Oznacza to, że w stosunku do niego mogła zostać zastosowana jedynie pierwsza kara wymieniona w § 2 ust. 7 Regulaminu. W ocenie Sądu bezzasadnym jest powoływanie się przez pozwanych na okoliczność innych negatywnych zachowań powoda, które rzekomo uzasadniały wykluczenie go ze Stowarzyszenia. Powoływanie się na zdarzenie z 2014 r., kiedy to uchwałą z 19 marca 2014 r. Zarząd Stowarzyszenia (...) wykluczył powoda ze stowarzyszenia jest bezzasadne, albowiem Zebranie Członków rozpatrzyło pozytywnie odwołanie powoda – uznać zatem należy, że Stowarzyszenie nie dopatrzyło się negatywnego zachowania uzasadniającego wykluczenie powoda z członków stowarzyszenia. Równocześnie na podstawie pozostałego materiału dowodowego nie zostało wykazane jakoby powód dopuścił się zachowań sprzecznych nie tylko z § 2 ust. 9 Regulaminu, ale też naruszenia jakichkolwiek obowiązków wynikających z członkostwa w Stowarzyszeniu. Z zeznań słuchanych w sprawie świadków w sposób jednoznaczny wynika, że nie posiadają oni dowodów na jakiegokolwiek negatywne postępowanie powoda w stosunku do realizacji obowiązków wynikających z członkostwa w Stowarzyszeniu. Świadek G. G. wprawdzie starał się wykazać, że powód wielokrotnie nie przestrzegał ustalonych ryczałtów lotniskowych, jednakże (jak sam zeznał) jedynie w dniu 9 października 2015 r. zostało mu to udowodnione, a o pozostałych negatywnych zachowaniach powoda wie „ze słyszenia” – zeznania k. 168; e-protokół 00:30:14-00:35:46. Pozwany Z. K. w sposób jednoznaczny potwierdził, że w uchwale wykluczającej powoda z członków stowarzyszenia było zapisane, że zawyżył on opłatę za jeden kurs, natomiast Stowarzyszenie nie dysponowało dowodami świadczącymi o tym, że powód zawyżał opłaty w innych kursach – zeznania k. 201, e-protokół 01:08:27-01:21:45. Zatem z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie w sposób jednoznaczny wynika, że Zarząd Stowarzyszenia (...) podjął uchwałę w dniu 13 października 2015 r., utrzymaną w mocy przez Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków pozwanego Stowarzyszenia w dniu 17 października 2015 r., o wykluczeniu powoda z członków stowarzyszenia jedynie na podstawie zdarzenia z 9 października 2015 r., co było sprzeczne z § 2 ust. 9 w zw. z § 2 pkt. 7 Regulaminu obsługi lotniska i zleceń telefonicznych. Jak zostało podniesione powyżej, statuty stowarzyszeń, stanowiące źródło stosunku prawnego członkostwa łączącego daną organizację społeczną z jej członkami mają charakter umowy cywilnoprawnej. Umowa taka rodzi po obu stronach prawa i obowiązki, obejmujące oświadczenie woli członka, który wstępuje do stowarzyszenia oraz oświadczenie stowarzyszenia, które członka przyjmuje. Umowa taka zostaje zawarta przez założycieli stowarzyszenia. Pozostali członkowie przystępują do niej na mocy stosownych aktów przystąpienia do danej organizacji społecznej (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2015 r., I ACa 214/15). Tak samo jak członek stowarzyszenia jest zobowiązany do określonego zachowania, tak samo stowarzyszenie winno przestrzegać zawartej z członkiem „umowy”, która przejawia się w statucie stowarzyszenia, oraz przyjętych na jego podstawie regulaminach. W niniejszej sprawie Stowarzyszenie (...) nie wyczerpało wszystkich etapów ukarania członka Stowarzyszenia. Każdy członek stowarzyszenia działa z zaufaniem do regulacji zawartych w dokumentach jakich zobowiązywał się przestrzegać i które są wiążące dla obu stron. Oczywistym jest, że Sąd nie uznaje zachowania powoda z 9 października 2015 r. za właściwe. Takie postępowanie jest negatywne i winno się spotkać z odpowiednią reakcją władz Stowarzyszenia. Niemniej jednak powód popełniając taki czyn nie mógł przypuszczać, że poniesie tak dotkliwe konsekwencje – co innego bowiem wynikało z zapisów Regulaminu, którego zobowiązał się przestrzegać. Jak wskazano wyżej powyższy Regulamin jest wiążący dla obu stron, wobec czego uchwała Zarządu Stowarzyszenia (...) z dnia 13 października 2015 r. o wykluczeniu K. M. ze Stowarzyszenia (...) oraz uchwała Nadzwyczajnego Walnego Zebrania (...) Stowarzyszenia (...) z dnia 17 października 2015 r. utrzymująca w mocy ww. uchwałę są bezzasadne. Sąd ustalił zatem na zasadzie art. 189 k.p.c., że K. M. jest członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia (...).

O kosztach orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu zawartą w art. 98 k.p.c.